

Տարեկան գիմն է 10 ռուբլի,
և եց ամսուանը՝ 5 ռ., եթեք ամսուանը՝ 3 ռ., ամիսը 1 ռ.
Առանձին համարներով իրաքանչիրը 5 կոպէկ։
Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիրակէ եւ տօն օրերից
առաւօտեան 11—2 ժամը կխօրից յետ,

Օտարաքաղաքացիք զիմում են ուղղակի խմբագրութեան հետևեալ հասցէով.— Եւ թէ աշխատանք, ու Տիֆանչ, կամ Redaction de «Meghou Haïastani», ա Տիֆլիս (Caucase).

ԿԱՐՍԵՒ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ
պատրաստական դասաւոնց
համար հարկաւոր է
ՄԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

Ար կ'ո՞նենայ շաբաթական
24 դառ Հայ և ոռուս լեզու-
ներից: Տարեկան ուռնիկը 400
հ.: Դիմել Յավակիմ Գեղա-
մեանցին «Մեզուի» խմբագ-
րատանը:

ՅՈՎԱՆԴՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.
Ֆրանսիացի և ռուս լրագրութիւն
Ն ե րքին Տ ե սութիւն . —
Թակցութիւններ Վ անդից և Թիֆլիս
Մ ան ը Լ ու ր ե ր
Խ ա ռ ն Լ ու ր ե ր
Յ այ տ ար ա ր ու թիւններ
Բ ան տ օ ի ր տ կ ա ն . — Վ իններ

ԹԻԳԼԻՍ, 30 ՕԳՈՍՏՈՒ 1884 թ.

ՔՐԱՆՑՄԻԱՅԻ ԵՒ ՌՈՒՍ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ.

Ֆրանսիոյ յայտնի հեղմնակ և քա-
ղաքական դործիչ Ժիւլ Սիմոնը վեր-
ջն օրերումն խփառ կերպով Ֆրան-
սիոյ լրագրութեան վրայ յարձակուե-
ցաւ։ Նա ցաւօք սրտի յիշումէ այն
ժամանակը երբ Ֆրանսիական մեծ
լրադիրները խմբագրուումէին լրջո-
րէն, երբ նրանց բովանդակութիւնը
հիմնաւոր էր, ճշգրիտ, օգտակար,

ԲԱՆԱՐԱԿԱՆ

የተዕተዋዕክ.

ԶՈՐԱ ՕՐԱԿԱՅ ՊԱՏՄՈՒԹՅԻՆ

Յունիսի վերջին դուարթ օրերից մէկն
էր Ամառնային տաք արեկի ճառապայթ-
ները ոսկեղոծել էին Ախալցիսան շրջա-
պատող լեռների գագաթները. Քաղաքի
բարեպաշտ ժողովուրդը գունդ գունդ
դուրս գալով և կեղեցիներից՝ զնում էր
ամեն ոք իւր բան ու գործին Ժամաւոր
կանայք, որ, սովորաբար, այր մարդիկ-
ներից յետոյ են դուրս գալիս եկեղեցի-
ներից, չարան. չարսն կանգնած են
քաղաքի բարձրաւանդակների վը-
րայ, այլք՝ իրանց տների կտուրների
վրայ, և ակնապիշ մտիկ էին տալիս դէ-
պի «Զիրիթ-Մէյթան» հրապարակը, որ

գտնուում է Փողխով գետի ձախ ափին։
Հրապարակը, ըստ նայած իւր ընդարձա-
կութեանը, հազիւ կարողանում է տե-
ղաւորել այնտեղ եղած ահազին բաղ-
մութիւնը և անցուդարձ անողները։ Չո-
րս զոյտ դաւուլ զուռնաների ածողնե-
րը հրապարակի չորս անկիւնների վրայ
կանգնած ածում են հա ածում։ Ախալ-
ցիսայի ողջ հովիտը թնդում է ասիա-
կան այդ նուաղարամների ականջի թշմ-

^{*)} *ՏԵՇԱՐՄԱՆ* № № 59, 60, 61, 62,
63, 64, 65, 66.

Խ հրագրութեանս ուղած թէ յօդուածները եւ թէ նա-հակները
պէտք է պարզ պրուած մինին գրողի ստորագրութեամբ եւ հասցեով։
Խ հրագրութիւնը կարող է փոփոխել, ուղել եւ կրծատել յօդուած-
ները։ Խ բարագրութիւնը իւր վերայ չէ առնում յետ ուղարկել յօ-
դուածները եւ պահում է երկու ամիս մինչեւ ցախանձ.

Յայտարարութիւնների համար գնարում են ամեն մի բառին Զ կօպ. Յայտարարութիւնները ընդունվում են հայերէն և օտար լեզուներոց, Յայտարարութիւնները ընդունվում են Խ հազքատանը, Ակովկաս Բիւրանոցի տակ պ. Տէր-Ծովիչինանի ծխախոտի խանութում են պ. Շահվերդեանի պավիլոնում:

so à «Journal des
ուրջ թերթերն,
ամանը թէ՛ հա-
ընթերցողների
ութիւն ունին:
թթերի թուում
ստարակուումնն
և թերթեր, ո-
ապրումնն ա-
սներով հայհո-
կարդացուում
ից:

ուղղութիւնը: Իւր կիսակիրթ ըն-
թերցողներին հաճոյացնելու համար
այդ թերթերը ինչ անվայելուչ դիրք
էլ որ բռնեն, այնու ամենայնիւ
նրանք շարունակ հետեւումեն իրանց
բռնած որոշ ուղղութեանը, որից և
երբէք չեն հեռանում, լաւ զիտե-
նալով որ զրանով նրանք իրանց
կործանմանն են զիմում ուղակի:
Ֆրանսիայի ընթերցողնոյն իսկ կի-
սակիրթ հասարակութիւնը քաղա-
քականապէս այնքան զարգացած է,

ա վերջանում է
թերթերի ընդ-
հանու նմանու-
ուած մենք յի-
շ լուրջ թեր-
գաւաճանում են
թէ նրանցից և
իր չէ անցկենում
իրթ, սահմանա-
խելքի ու մըտ-
ձեռքով խմբագ-
իոնարինութիւն-
ու թերթերին
ութիւն տան :
առաջ, մեծա-
գատ նպատա-

որ իսկոյն և եթ նկատում է թեր-
թի շերուիլը իւր ուղղութիւնից:
Մեզանում կան, այսպէս անուան-
եալ մեծ թերթեր, որոնք, գրեթէ
ամեն օր, չեն խանում փոխել ի-
րանց ուղղութիւնը: Եւ այդ տեսակ
պերճախօս փաստերով նրանք իրանք
ապացուցանում են, մտածող մարդ-
կանց առաջ, որ իրանք ոչ եթէ
սկզբմունքների գնահտողներ են,
այլ միմիայն իրանց գրպանը հաս-
տացնելու վրայ են մտածում զանա-
զան յիմարութիւններով զգայուն
բնաւորութիւն ունեցող յօդուած-
ներով և այն, իրանց ընթերցողնե-
րին զուարծացնելով :

Հերիք չէ: Ֆը-
ն յետին թեր-
լուքական որոշ

պնացներին մինչև սահմանագլուխը ճանապարհ ձգող՝ աղջական ու ծանօթ ձիւորները։
Գիւրդ Հաջին նիզակը օդի մէջ ճօճացրեց դարձեալ և դարձեալ «յառաջ» գոչեց, Բոլոր նուագածուները՝ միաբերան փշեցին իրանց գործ/քներն, դաւուլները ուստացին և խումբը շարժեցաւ։ Նուագարանների ներդաշնակութեամբ հարիւրաւոր ձայներ երգել սկըսեցին։
Երգում էին «Ս. Կարապետի գովքը» և այն՝ թէ ուխտագնացները և թէ ժողովուրդը։
Սուրբ Կարապետ բարձր ու բոլոր Ծուռ ճամբներ ոլսր մոլոր,
Ուր դուռ կը գեայ¹⁾ շատ ուխտաւոր Կէսը բայեայ²⁾, կէս ձիւոր
Ձիւորին ոսկի ինձնոր

Ուտաւորին մուրագ ետուր,
Սուրբ կարապետն է մշեցի
Ուր որ գացի զինք յիշեցի,
Մտէս ևլաւ չոփայ լացի
Զմուրատ ետուր, գացի տեսի,
Մուրատատոնը սոնըրբ կարապետ։
Սուրբ կարապետ թաղմասարին
Զմէջքն է զարկել մառմառ քարին ²⁾
Շնորհք կուտայ ուխտաքարեարին ⁴⁾
Մուրատատոնը սոնըրբ կարապետ։
Սուրբ կարապետն է թառումառ,
Գիշեր ցերեկ կանթեղն է վառ,
1) Կուդայ.
2) Հետիոտս.
3) Ա. կարապետի շիրիմը մարմարին
քարից է շինած.
4) Ա. առանձին

բազմաթիւ քրիստոնեայ ժողովոց
եան երկրիս:

Ս. Պ. Հայկունի.

ԱԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ.

Կարգադրութիւն 63-ում
հայ ռաւուցիների հրաւերը Ապար-
ժարանի համար խնդրում եմ, մեծ-
խմբակիր ջեր լրագրի միջոցաւ
յայտնելու, որ ես հոյնպէս համակ-
րում և ընդումեմ այդ հրաւերը:

Ընդունեցիք և այն՝

Օր. Մ. Խամբկոնեան.
Թիֆլիս.

ՄԱՆՔ ԼԱԽԻՔԵՐ

Օգոստ. 26.

ՀՀԻՍԻՍԱՅԻՆ ՀԵՇԱԴՐԱԿԱՆ ԳՈՐ-
ԾԱԿԱՀՈՒԹԻՒՆԻՑ ՏԻՎԻ.

Ինկատի տունելով ամենայն
Հայոց Պատրիարք Կաթողի-
կոսի Ընտրութեամբ վերաբե-
րեալ մի քանի գործադիր
կարգադրութիւնը, ինկատի
առնելով նմանապէս և այն,
որ Կ. Պօլոյ Ներսէս Պատ-
րիարքի բացակայութեան (Հը-
րաժարման) պատճառաւ, ի
հաստատութիւն մատուցուած
են փոխանուակի երեսով է շամախեց-
ուց համար բարուայ ամրուց նահանգի
բազաց ան և ապասփի մէջ խորասո-
վող մօլոյ Աստողը իւր «այնալուսով»
կոստրեց սպանեց կողովուց և շա-
մախեց զաւառում իսկ մօլոյ զիփտե-
րիս և սպասափինը, Շամախեց մէջ իւր
աներեսի համազոյր իւր զիգեց և անցն-
չացրեց իւրաքանչիւր տան 1—2 անդա-
մբ. Մօլոյ Աստողը աներեսի է, նա-
առ այժմ հանգստանում է, բայց ան-
խիմ զիփտերի առավել արաւուր
է բանթիւնից իսխա զաւառապուած
Շամախեց խարիսու ու խափուա փո-
ցանիրում, դրան ի նախաստատոյց է
կապացա հազար գոչով ամաւը, որը քիչ
տարի չէ, որ այսակ բոյն ու բնակա-
րան է կազմի մանուկ զաւը սպանելու
համար:

— Կարծ միջոյ է, որ նոր գաւառա-
պես է եկած Շամախին, Վ. կայում են,
որ այդ պարոնը՝ բարեխզուեամբ է
վարում իւր ստանձնած պաշտօնը. Այդ
մի բարիափի երեսով է շամախեցոց
համար:

— Արտասահմանի լիդի պատուղ խո-
ւերայի դրդոցը տեղիս հասարակու-
թեամբ իսխա չենասքբրուու. Արանք
համոզված են, որ Աստողը վրեմինդիր
է զեպի ֆարիզեցները, ալլազէս ա-
ռանց Աստուծոյ ժամանուից մի տերն չի բոկ-
վիւ.

— Առաջ իսպան կը տեսնեն, այլ ևս չեն
համարձակում վրայ տալ...

— Մարմն անա, արի ևս ու դու զը-
նանք դրան կոտրենք:

— Զէ, հոգիս, չէ, մնիք նրանց ոչնչ
չենք կարող անել, անի՞ որ մնիք իննի
հրաշքին ։ Արաբակու ժամանել Մշու-
արմանի ճամբան, Գշամուն խանումը չեն,
հնո՞ւ շտա հնուու է, և էլ ասատիք քար-

րուու պատմում էր պատաւը:

— Մարմն անա, իմէ ևս նրանց տեղակ-
տակ դիմէ, ձիս արագէս, չնա կը կը-
րաւու քառակ առաջ ու գալու քար-

— Ո՞չ հոգիս, աչ, զու մից կարող
էր մի առաջ առաջ ու գալու քար-

— Մարմն անա, իմէ ևս նրանց տեղակ-
տակ դիմէ, ձիս արագէս, չնա կը կը-
րաւու քառակ առաջ ու գալու քար-

— Ո՞չ հոգիս, աչ, զու մից կարող
էր մի առաջ առաջ ու գալու քար-

— Զէ, չէ, զու մից կարող անել, հոգիս:
Մինչ իսխա Սշու սուլթանը նրանց
չենք տալիս, որ խաչապաշներին
մասն առաջ գույն լին, որ Մշու-
արմանի նրանց պաշտօն ասանան-
երին բացի քարերից շատ կան նմա-
նապէս քորու, եզդի, մլդնի, որոնք
այնքան շտա են, որ օձերի նման վը-
ժուու ու վլասում են Մշու սուլթանի
ճամբան վրայ..

— Ամէս Մարմն նրանք հմտի Արշա-
կին կը կծեն...

— Զէ, զանակ, չէ, զու մից վախե-

իջմիածնի Ամսոդին բարձ-
րագոյն հրամայուածէ, Ռու-
սիայի և արտասահմանի հայ-
լուսաւորչական թեմական վի-
ճակներին նոր հրամագրեր մար-
ուարկել, նոր ընտրութեան
համար հրամագրի մէջ իւր համար:

* *

Պ. Ամերանդր Նաջարեանցը Շամա-
խեց մեղ հետեւալ լուրին է հազար-
դաւում. — Այս 1881 նահանջ թիւը գդա-
լի ամբաժամք է շնչամուտ շատ տե-
ղերի հնակչաց՝ նմանապէս և շամախեց-
ուց համար բարուայ ամրուց նահանգի
բազաց ան և ապասփի մէջ խորասո-
վող մօլոյ Աստողը իւր «այնալուսով»
կոստրեց սպանեց կողովուց և շա-
մախեց զաւառում իսկ մօլոյ զիփտե-
րիս և սպասափինը, Շամախեց մէջ իւր
աներեսի համազոյր իւր զիգեց և անցն-
չացրեց իւրաքանչիւր տան 1—2 անդա-
մբ. Մօլոյ Աստողը աներեսի է, նա-
առ այժմ հանգստանում է, բայց ան-
խիմ զիփտերի առավել արաւուր
է բանթիւնից իսխա զաւառապուած
Շամախեց խարիսու ու խափուա փո-
ցանիրում, դրան ի նախաստատոյց է
կապացա հազար գոչով ամաւը, որը քիչ
տարի չէ, որ այսակ բոյն ու բնակա-
րան է կազմի մանուկ զաւը սպանելու
համար:

* *

Պ. Ամերանդր Նաջարեանցը գդա-
լի ամբաժամք է շնչամուտ շատ տե-
ղերի հնակչաց՝ նմանապէս և շամախեց-
ուց համար բարուայ ամրուց նահանգի
բազաց ան և ապասփի մէջ խորասո-
վող մօլոյ Աստողը իւր «այնալուսով»
կոստրեց սպանեց կողովուց և շա-
մախեց զաւառում իսկ մօլոյ զիփտե-
րիս և սպասափինը, Շամախեց մէջ իւր
աներեսի համազոյր իւր զիգեց և անցն-
չացրեց իւրաքանչիւր տան 1—2 անդա-
մբ. Մօլոյ Աստողը աներեսի է, նա-
առ այժմ հանգստանում է, բայց ան-
խիմ զիփտերի առավել արաւուր
է բանթիւնից իսխա զաւառապուած
Շամախեց խարիսու ու խափուա փո-
ցանիրում, դրան ի նախաստատոյց է
կապացա հազար գոչով ամաւը, որը քիչ
տարի չէ, որ այսակ բոյն ու բնակա-
րան է կազմի մանուկ զաւը սպանելու
համար:

* *

Պ. Ամերանդր Նաջարեանցը գդա-
լի ամբաժամք է շնչամուտ շատ տե-
ղերի հնակչաց՝ նմանապէս և շամախեց-
ուց համար բարուայ ամրուց նահանգի
բազաց ան և ապասփի մէջ խորասո-
վող մօլոյ Աստողը իւր «այնալուսով»
կոստրեց սպանեց կողովուց և շա-
մախեց զաւառում իսկ մօլոյ զիփտե-
րիս և սպասափինը, Շամախեց մէջ իւր
աներեսի համազոյր իւր զիգեց և անցն-
չացրեց իւրաքանչիւր տան 1—2 անդա-
մբ. Մօլոյ Աստողը աներեսի է, նա-
առ այժմ հանգստանում է, բայց ան-
խիմ զիփտերի առավել արաւուր
է բանթիւնից իսխա զաւառապուած
Շամախեց խարիսու ու խափուա փո-
ցանիրում, դրան ի նախաստատոյց է
կապացա հազար գոչով ամաւը, որը քիչ
տարի չէ, որ այսակ բոյն ու բնակա-
րան է կազմի մանուկ զաւը սպանելու
համար:

* *

Պ. Ամերանդր Նաջարեանցը գդա-
լի ամբաժամք է շնչամուտ շատ տե-
ղերի հնակչաց՝ նմանապէս և շամախեց-
ուց համար բարուայ ամրուց նահանգի
բազաց ան և ապասփի մէջ խորասո-
վող մօլոյ Աստողը իւր «այնալուսով»
կոստրեց սպանեց կողովուց և շա-
մախեց զաւառում իսկ մօլոյ զիփտե-
րիս և սպասափինը, Շամախեց մէջ իւր
աներեսի համազոյր իւր զիգեց և անցն-
չացրեց իւրաքանչիւր տան 1—2 անդա-
մբ. Մօլոյ Աստողը աներեսի է, նա-
առ այժմ հանգստանում է, բայց ան-
խիմ զիփտերի առավել արաւուր
է բանթիւնից իսխա զաւառապուած
Շամախեց խարիսու ու խափուա փո-
ցանիրում, դրան ի նախաստատոյց է
կապացա հազար գոչով ամաւը, որը քիչ
տարի չէ, որ այսակ բոյն ու բնակա-
րան է կազմի մանուկ զաւը սպանելու
համար:

* *

Պ. Ամերանդր Նաջարեանցը գդա-
լի ամբաժամք է շնչամուտ շատ տե-
ղերի հնակչաց՝ նմանապէս և շամախեց-
ուց համար բարուայ ամրուց նահանգի
բազաց ան և ապասփի մէջ խորասո-
վող մօլոյ Աստողը իւր «այնալուսով»
կոստրեց սպանեց կողովուց և շա-
մախեց զաւառում իսկ մօլոյ զիփտե-
րիս և սպասափինը, Շամախեց մէջ իւր
աներեսի համազոյր իւր զիգեց և անցն-
չացրեց իւրաքանչիւր տան 1—2 անդա-
մբ. Մօլոյ Աստողը աներեսի է, նա-
առ այժմ հանգստանում է, բայց ան-
խիմ զիփտերի առավել արաւուր
է բանթիւնից իսխա զաւառապուած
Շամախեց խարիսու ու խափուա փո-
ցանիրում, դրան ի նախաստատոյց է
կապացա հազար գոչով ամաւը, որը քիչ
տարի չէ, որ այսակ բոյն ու բնակա-
րան է կազմի մանուկ զաւը սպանելու
համար:

* *

Պ. Ամերանդր Նաջարեանցը գդա-
լի ամբաժամք է շնչամուտ շատ տե-
ղերի հնակչաց՝ նմանապէս և շամախեց-
ուց համար բարուայ ամրուց նահանգի
բազաց ան և ապասփի մէջ խորասո-
վող մօլոյ Աստողը իւր «այնալուսով»
կոստրեց սպանեց կողովուց և շա-
մախեց զաւառում իսկ

